

PORTFÓLIÓ

Kassai-Szoó Dominika
Wéber Antal díj 2021

ÖNÉLETRAJZ

**KASSAI-SZOÓ
DOMINIKA SAROLTA**

okleveles építész, településmérnök,
városenergetikus szakmérnök

1977-ben születtem Szentendrén. Az Ybl Miklós Műszaki Főiskolán 1998-ban településmérnöki, 2000-ben építész, majd ezt követően 2008-ban a Budapesti Műszaki Egyetemen építészmérnöki, 2013-ban a Debreceni Egyetemen városenergetikus szakmérnöki diplomát szereztem. Szakdolgozataim között szerepel Pilisszentlászló értékvédelme, az Óbudai Gázgyár toronyegyüttesének újrahasznosítása valamint Debrecen város tetőfelületein hasznosítható napenergia becslésének módszertana. 2014-ben felvételt nyertem a Szegedi Egyetem Földtudományi Doktori Iskolájába. 2015-ben doktori Campus ösztöndíjjal a Göteborgi Egyetemen kutatómunkát végeztem városi napenergiahasznosítás témakörben. Tanulmányaim mellett 1998 óta dolgozom. Munkáim végzettségeimnek megfelelően igen széles spektrumon mozognak mind hazai mind nemzetközi területen: településkép védelemmel, várostervezéssel kapcsolatos feladatok, épülettervezés, nemzetközi munkacsoport tagjaként épület-, városenergetikai, valamint városklíma kutatás, hazai és nemzetközi konferencia előadások, publikációk. 2016-ban részt vettem a Miniszterelnökséggel Budakalász Településképi Arculati próba kézikönyvének elkészítésében. Férjemmel és négy gyermekemmel jelenleg Pomázon élek.

1995 | Érettségi – Móricz Zsigmond Gimnázium - Szentendre

1999 | Diploma – Budapesti Ybl Miklós Műszaki Főiskola – településmérnök

2000 | Diploma – Budapesti Ybl Miklós Műszaki Főiskola – építészmérnök

2008 | Diploma – Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem – építészmérnök

2013 | Diploma – Debreceni Egyetem, Műszaki Kar – városenergetikus szakmérnök

2014 - | Szegedi Egyetem, Földtudományi Doktori Iskola - Phd doktori képzés

2015 | University of Ghotenburg, Campus ösztöndíj, kutatómunka

2011 | Épületenergetikai vizsga

2012 | Építésügyi vizsga

2013 | Közigazgatási szakvizsga

2014 | Főépítész vizsga

2014 | Angol középfokú nyelvizsga

1998-1999 | Domiporta studio Kft - településtervező munkatárs

1999- 2016 Triskell Kft - építész munkatárs

2006 - | Dzone studio Kft – építészeti, településkép védelmi munkák, hazai és nemzetközi épület és városenergetikai képzések szervezése

2007 - 2016 | Budakalászi Polgármesteri Hivatal – építésügyi, főépítész referens

2015 - | Magyar Főépítészek Egyesület tagja

2017 - 2020 | Kesztlőc, Dömös, Pilisszentlászló, Sopronhorpácsi Körjegyzőség főépítésze

2019 - 2020 | Budakalász főépítésze

FONTOSABB MUNKÁK

ÉPÜLETEK

- Budakalász, bölcsőde felújítás
- Dömös, Községháza felújítása
  - Ipari épület (Szentendre)
  - Irodaépület (Nadap)
- Nyaralóépület (Csáford)

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI

KÉZIKÖNYVEK (TAK)

- Budakalászi Településképi próba Arculati Kézikönyv
  - Budakalász, Pomáz, Keszthely, Dömös, Szentendre, Pilisszentlászló, Sopronhorpács, Szakony, Und, Gyalóka, Répcevis, Zsira, Farád, Acsalag és Sopronnémeti Településképi Arculati Kézikönyv

TELEPÜLÉSKÉPI

RENDELETEK (TKR)

- Budakalász, Pomáz, Keszthely, Dömös, Pilisszentlászló, Sopronhorpács, Szakony, Und, Gyalóka, Répcevis, Zsira, Farád, Acsalag és Sopronnémeti

TÁJEGYSÉGI ARCULATI

KÉZIKÖNYVEK (ÉTAK)

- Pilis Építészeti-Tájegységi Arculati Kézikönyv
- Tokaj és környéke Építészeti-Tájegységi Arculati Kézikönyv

NEMZETKÖZI TUDOMÁNYOS PROJEKTEK

DENZERO nemzetközi projekt, épületenergetika munkacsoport, városi napenergia potenciál
EPISCOPE nemzetközi projekt, épületenergetika
IEE UPRESS nemzetközi projekt, 16 modulós városenergetikai képzés szervezése

PUBLIKÁCIÓK

- Kassai-Szoó Dominika: Óbudai Gázgyár újrahaznosítása, 2013, Építészfórum
- Kassai-Szoó Dominika: Ősi rejtélyek - A budakalászi Kálvária-domb, 2015, Országépítő folyóirat
- Dénes Eszter, Kassai-Szoó Dominika: Arculati Kézikönyvek – Eredmények és feladatok, 2018, Országépítő folyóirat

TUDOMÁNYOS PUBLIKÁCIÓK

- Attila Talamon, Tamás Csoknyai Phd, Dominika Szoó: Global solar energy trends and the potential of building sector in hungary, XIX. Épületgépészeti Szakmai Napok konferencia kötete, ISBN: 978-963-473-624-0, oldal: 43-52., 2013
- Kassai-Szoó Dominika: Városi napenergia potenciál becslés, Környezettudatos energiatermelés és -felhasználás III. konferencia kötet, ISBN: 978-963-7064-31-9, oldal: 128-133, 2013
- András Zöld Dsc - Dominika Kassai-Szoó: Effects of energy collecting elements on the energy balance of buildings and urban climate, DENZERO International Conference proceedings, ISBN 978-963-473-736-0, 2014
- Fenntartható energetika megújuló energiaforrások optimalizált integrálásával c. könyv: Kassai-Szoó Dominika: Városi napenergia potenciál becslés tetőtípológia alapján, oldal: 41-44., Szerkesztette: Kalmár Miklós, ISBN 978 963 05 95 40 7, Akadémiai kiadó, 2014
- Dominika Kassai-Szoó – András Zöld Dsc: Cool Roofs vs Solar Systems, Energy Saving and Environmentally Friendly Technologies - Concepts of Sustainable Building Vol. 824, ISSN: 1662-7482, pp 779-785, doi10.4028/www.scientific.net/AMM.824.779, 2016 Trans Tech Publications, Switzerland
- Miklós Horváth - Dominika Kassai-Szoó – Tamás Csoknyai Phd: Solar Energy Potential of Roofs on Urban Level Based on Building Typology, Energy and Buildings, Volume 111, ISSN: 0378-7788, Pages 278-289, 1 January 2016, 2.88 impact points

ÉPÜLETEK

EREDETI

FELÚJÍTÁS

Budakalászi Bölcsőde

A Bölcsőde Budakalász Ófalujának főutcáján, a Budai úton található. A használat során jelentkező éppen aktuális igényeket a folyamatos toldozgatás-foltozgatás jellemezte. Az átalakítások -az amúgy építészeti értéket nem hordozó- jellegtelen utcai homlokzatot nem érintette.

Az önkormányzat energetikai korszerűsítésre pályázati támogatást nyert, amelyet önerővel is kiegészített. A felújítás során a régi belső elrendezés kipucolásával és új kialakításával egy kényelmesebben használható bölcsődét alakítottak ki. A főbejárat az utcáfrontra került, s a homlokzati hőszigetelés során az utcai homlokzat is új külsőt kaphatott. Az ablakok és ajtó köré keretezés került, melyek homlokát a népi hagyományainkból is jól ismert jelkép, egy-egy éppen kinyíló tulipán díszíti, amelyet egy helyi kerámikus készített. A főbejárat színes üvegezéssel készült, nemcsak a Budai út sváb házainak jellegzetes színes üvegeire emlékeztetve, hanem a bölcsődébe járó gyermekek tekintetének megörvendeztetésére is szolgálnak.

Tervezők: Turi Attila, okleveles építész és Kassai-Szoó Dominika, okleveles építész **Kerámia:** Varga Ádám **Tervezés éve:** 2017.
Fotó: Kedves Zsófia

EREDETI

ELSŐ FELÚJÍTÁS

Községháza

A Községháza, a XX.század elején úri panzió-
ónak épült. Az idők során komolyabb átala-
kításon esett át: a Duna felé néző verandáját
befalazták, homlokzatáról az eredeti
vakolatdíszeket, kerámiákat lepucolták.
Az évek múlásával a Községháza költözhetett
az épületbe. Az önkormányzat 2018-ban
energetikai korszerűsítésre pályázati
támogatást nyert el.
Ennek köszönhetően újulhatott meg az épület.
A község vezetősége kiemelt figyelmet fordított
a felújításra, megfogadván minden tervezői
tanácsomat. Az épület néhai méltóságot
sugárzó megjelenését az eredeti homlokzati
díszítések letisztultabb visszaállításával,
a főbejárat a Duna és egyben a Szent Mihály
hegy felé néző homlokzatán történő felüli
homlokzatán történő elhelyezéssel, a főbejárat
felett elhelyezésével kerámiából készült
címerrel és a természetes, selymesen fénylő
kőpala fedéssel igyekeztünk visszaadni.

Tervező: Kassai-Szoó Dominika, okleveles építész

Kerámia: Varga Ádám

Tervezés éve: 2017.

Fotó: Kedves Zsófia, Kassai-Szoó Dominika

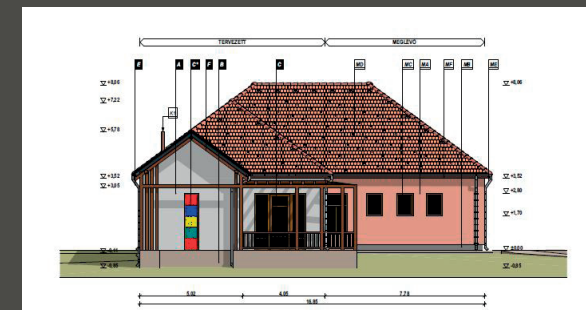
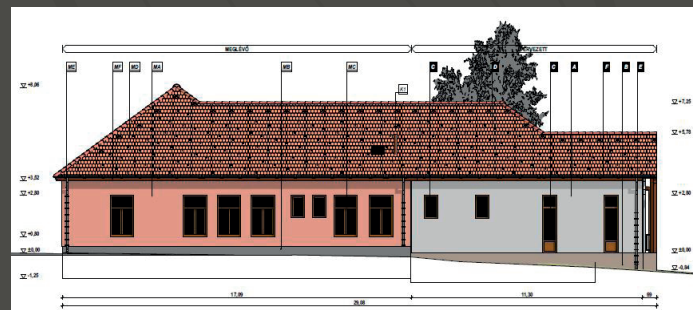
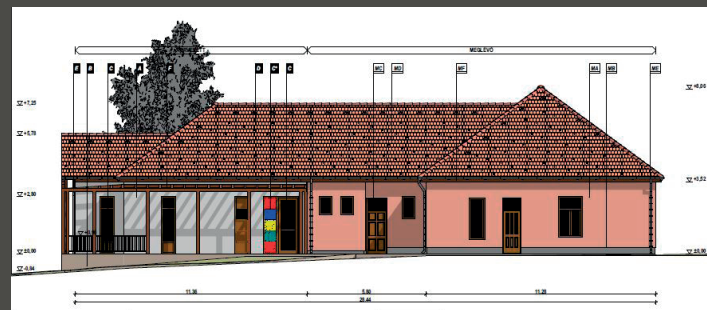

EREDETI

Dömös, 8 férőhelyes mini bölcsőde kialakítása a meglévő óvoda bővítésével

Dömös önkormányzata a Magyar Falu program keretében pénztámogatást nyert mini bölcsőde kialakítására.

A meglévő óvoda a Duna és a Szent Mihály hegy irányába 1 foglalkoztató termes, külön bejáratú bölcsődével került kibővítésre. A bővítmény egyszerű homlokzati kialakítását a padlótól szinte mennyezetig nyúló kecses, néhol színes üvegezésű nyílászárók és az épület K-i és É-i homlokzatát körülölelő pergola teszi karakteressé és barátságossá. A bölcsőde saját használatú teraszt is kapott, amely akár egy kellemes ebédnek szolgálhat helyül, vagy játékos foglalkozásoknak. Eme kellemes helyről pedig csodálatos és meghatározó látványt nyújt a magasba emelkedő Szent Mihály hegy, amely körül tesz egy nagy kanyart a Duna.

Tervezők: Kassai-Szoó Dominika, okleveles építész és Dankó Kristóf okleveles építész **Tervezés éve:** 2019.

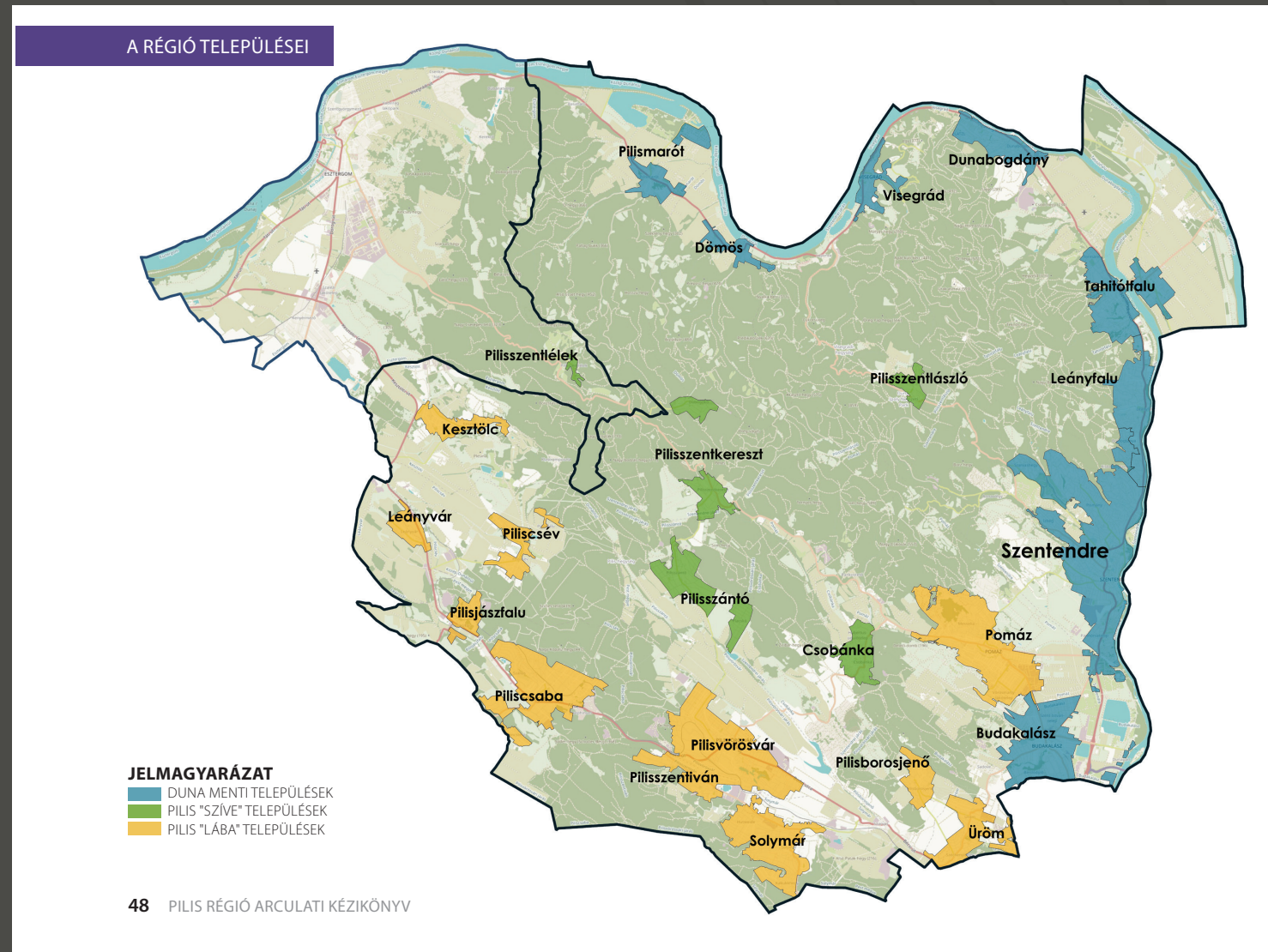
SZEMLÉLETFORMÁLÁS

a közös munka gyümölcse

Első lépések a Pilis térség építészeti szemléletformálásában

- Budakalász Önkormányzata elhatározza, hogy a Pilis térségében, amelynek része Budakalász létrejön a települések összefogásával egy hiánypótló kiadvány: az építetőknek, hétköznapi embereknek szóló építészeti útmutató. Előképül szolgálnak ehhez külföldi kézikönyvek és a Balaton-felvidéki építészeti kézikönyv.
- A konferencia fő témája a térségi minőségi építészeti szemléletformálás és a térségi kiadvány koncepcionális felépítésének bemutatása volt. A kiadvány koncepcióját összeállította: Turi Attila Budakalász főépítésze, Kassai-Szoó Dominika Budakalász főépítész referense és Dénes Eszter ProArchitectura díjas építész. A konferencián minden meghívott település képviseltette magát. A meghívott polgármesterek, főépítészek egybehangzóan megszavazták, hogy nagy szükség van a hiánypótló építészeti útmutatóra.

2016. FEBRUÁR 12.:
I. PILISI KONFERENCIA
23 TELEPÜLÉS RÉSZVÉTELÉVEL
SZERVEZÉS: BUDAKALÁSZ VÁROS
ÖNKORMÁNYZATA
TURI ATTILA FŐÉPÍTÉSZ ÉS
KASSAI-SZOÓ DOMINIKA FŐÉP. REFERENS
FŐVÉDNÖK: MINISZTERELNÖKSÉG

Budakalász Város Polgármestere
Budakalász Város Önkormányzata

2011 Budakalász, Petőfi tér 1. • 06 26 340-266 • info@budakalasz.hu • www.budakalasz.hu

Pilisi Építészeti Útmutató – Konferencia tervezett programja

Időpont:
2016. február 12.

Helyszín:
Budakalászi Faluház, Kós Károly Művelődési Ház
2011 Budakalász, Szentendrei út 9.
(parkolási lehetőség az udvarban)

Program:
9.00 - 9.30 Regisztráció

9.30 - 9.40 Rogán László, Budakalász város Polgármestere, az esemény házigazdája
Megnyitó beszéd
9.35 - 9.45 Füleky Zsolt, Miniszterelnökség, építészeti és építészeti helyettes államtitkár, a kezdeményezés védnöke
Köszöntő beszéd
9.45 - 10.00 Salamin Ferenc Ybl-díjas építész, Szerencs város főépítésze, Főépítész Egyesület (Országos Főépítész Kollégium) elnöke
Köszöntő beszéd és előadás
10.00 - 10.15 Turi Attila Ybl-díjas építész, Budakalász város főépítésze, Magyar Építész Kamara alelnöke
Előadás a Pilisi útmutató céljáról a megváltozott jogszabályok tükrében, illetve a főépítési munkáról

10.15 - 10.35 Kávészünet

10.35 - 10.50 Krissán András Ybl-díjas építész, Pula község főépítésze, Balaton-felvidéki építészeti útmutató szerzője
Előadás a Balaton-felvidéki építészeti útmutatóról
10.50 - 11.00 Dénes Eszter és Kassai-Szoó Dominika építészek
Előadás a helyi értékelemről, a Pilisi útmutató tervezett felépítéséről
11.00 - 11.30 Beszélgetés a munka tervezett folyamatáról, a terjesztésről és célközönségről

11.30-tól Hídegételés állófogadás

A konferencián való részvétel regisztrációhoz kötött, kérjük részvételüket az alábbi e-mail címen jelezzék legkésőbb február 9-ig:
kassai.szoo.dominika@budakalasz.hu

Bővebb információ (a fentebb megadott e-mail címen, továbbá):
Kassai-Szoó Dominika, főépítész referens
tel.: 70/953 53 75

- 2017-ben jogszabályváltozás történt az épített környezet védelme érdekében: minden településnek saját építészeti útmutatót kell készítenie, így egy időre okafogyottá vált a térségi kézikönyv elkészítése.
- A Miniszterelnökség annak érdekében, hogy a településképi kézikönyvek tartalmi felépítését szakmailag megalapozottan tudja jogszabályban előírni 4 település bevonásával próba arculati kézikönyveket dolgozott ki. Kolossa József DLA vezetésével munkacsoportot hozott létre, melynek Budakalász képviselőjében tagja voltam.
- A térségi összefogás továbbra is működik. A budakalászi Főépítész iroda segíti a térség településeit a Településképi Arculati Kézikönyvek, Településképi Rendeletek elkészítésében, a próba kézikönyv készítése során szerzett tapasztalatokkal.

BUDAKALÁSZ

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV
2016.

TARTALOMJEGYZÉK			
1. Bevezetés	5	6. Mai példák	78
2. Budakalász bemutatása	8	7. Utak, terek	85
3. Önkormányzat	12	8. Hirdetmények, reklámtáblák	92
4. Előző korlátozó településképi Arculati Kézikönyv	16		
Összefoglaló			
5. Építészeti útmutató	26		
6. Kerítések			
7. Részletek			
8. Mai példák			

IMPRESSZUM

KONCEPCIÓ:
Riedel Miklós Márton
Fülöp Zsolt
Kolossa József DLA
Kara László

LECHNER TUDÁSKÖZPONT TERÜLETI, ÉPÍTÉSZETI ÉS INFORMATIKAI NONPROFIT KFT.
Vezető igazgató: Riedel Miklós Márton
Projektigazgató: Farkas Tamás
Projektvezető: Juhász Géza Péter
Alprojektvezető: Kara László

MINISZTERELNÖKSÉG ÉPÍTÉSZETI ÉS ÉPÍTÉSÜGYI HELYETTES ÁLLAMTITKÁRSÁGA
Fülöp Zsolt helyettes államtitkár
Kolossa József DLA főosztályvezető

BUDAKALÁSZ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA
www.budakalasz.hu
info@budakalasz.hu
2011 Budakalász, Petőfi tér 1.
Telefon: +36 26 340 266
polgarmester@budakalasz.hu
Főépítész: Turi Attila
turi.attila@nrskell.hu
Főépítész referensek: Kassai-Szőke Dominika, Varga Rita

KÉSZÍTETTE: Lechner Tudásközpont és a Miniszterelnökség Építészeti és Építésügyi Helyettes Államtitkarsága
SZÖVEG: Turi Attila, Kassai-Szőke Dominika, Varga Rita, Babos Annamária, Horogh Petra
FOTÓ: Bujnovszky Tamás, Babos Annamária, Solti Bernadett, Henrietta
ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ ÁBRÁI: Weiszkopf András, Novák Sándor
VÁROSTÉRKÉP GRAFIKA: Babos Annamária

GRAFIKAI TERVEZÉS: Szántó Enikő, Csont Szabolcs, Weiszkopf András
BETŰTÍPUS: Titillium

KÉSZÜLT: Magyarország kormánya megbízásából, a településképi védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvényhez kapcsolódóan, a KÖPOP-1.0.0-VEKOP-15-2016-00018 projekt keretében.

MINDEN JOG FENNTARTVA: Lechner Tudásközpont, Területi, Építészeti és Informatikai Nonprofit Kft.
SZERZŐK: Riedel Miklós Márton, Fülöp Zsolt, Kolossa József DLA, Kara László, Turi Attila, Kassai-Szőke Dominika, Varga Rita, Bujnovszky Tamás, Weiszkopf András, Novák Sándor, Babos Annamária
MEGVALÓSTÍTSÁBAN KÖZREMŰKÖDÖTT: Weiszkopf András, Novák Sándor, Solti Bernadett, Henrietta, Horogh Petra, Babos Annamária és Kálai Kata.
FELELŐS KIADÓ: Riedel Miklós Márton vezérigazgató, Lechner Tudásközpont, Területi, Építészeti és Informatikai Nonprofit Kft.

Budapest, 2016.

ISBN: 987-654-32-1234-5

PRÓBA TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVEK 4 TELEPÜLÉSRE:
BUDAKALÁSZ, CSOMÁD, PILISCSABA ÉS HÓDMEZŐVÁSÁRHELY

**A közös fejezet
a Pilis településeinek
Kézikönyveiben**

A pilisi településeknek Budakalász Város Önkormányzata felajánlotta, hogy az összefogás jelképeként felhasználható a Budakalászi Településképi Arculati Kézikönyvben megjelentett rész a Pilisre vonatkozóan. Ezzel több település is élt.

PILIS-
DUNAKANYAR

FÖLDRAJZI HELYZET

A fővárosát észak-nyugatra, a Duna kanyarulatának öléseben emelkedő mintegy 400 km² kiterjedésű hegyvidéket már a középkori forrásokban Pilis névvel illették, noha ma már ismert, hogy köztettani szempontból két különböző részre osztható: az üledékes eredetű Pilis hegysége és a vulkanikus eredetű Visegrádi-hegysége. A maig elő közös elnevezés még helyénvaló. A feltehetően szláv eredetű pilis szó a szerzetesek tonzúrájára utal, és valóban: a hegyek legmagasabb csúcsai többnyire kopaszok, míg az alacsonyabbak felől részeket azonos jellegű erdőkartók fed. A hasonlat nem véletlen: barlangjai egyik remektelék adatak orthon, és az egyetlen magyar alapítású szerzetesrend, a Pálosok születése is e területre kördök. Ez az őskorral kapcsol terület tehát szar barlangjával, kolostorromjával, forrásával, változatos élővilágával, érdekes geológiájával, csodálatos kilátópontjaival és egyedi településeivel hazánk egyik legjelentősebb turiszticálpontja.

[A kilátópontokról jól láthatók mind a magasan fekvő, mind a völgyek területén éktelenkedő táj- és épületsebek!]

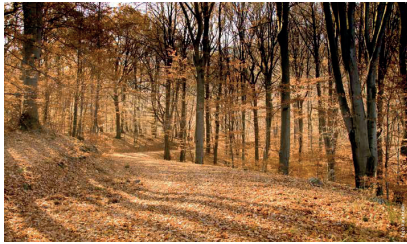
KOLOSTORTÁJ ÉS KIRÁLYI ERDŐ

A Pálla városi viszonyzatán is kiemelkedő jelentősége van, amely egyértelműen *formateremtő* jellegű a környezetben kialakult királyi birtok- és udvarhelyi-komplexum jellegűen rendezettségű területén. A korabeli királyi udor kiterjedése Helyesbenge meggyőzően a mai Nemzeti Park területét. A Pálla területén az egykor legjobban autosonitban környököli kolonizációját a történeti értékek hozza: az egykor itt élők pallos és császari szecesszió nagyszámú tudatos tájalkatálási tevékenységének nyomai még ma is elválasztják, a kolonizáció romjai építészeti történeti jelentőségűek. A töltők lábánál az ún. *életpendület*

ÁLLATVILÁG

A védett állatvilág igen gazdag, a védett és fokozottan védett fajok száma meghaladja a kétszázat. A nagyvadak közül szarvasok, őzek, mullonok, vadlisztrókák is élnek az erdőkben. A kisebbség közül például rózsakab, nyúlka, mocsári és gázgáz madárvalóják, a baltagancs népes denevérvilágunkkal találkozhatsz. A *Fővárosi körzetben szomszédjaidnak lévő nagy kiterjedésű védett természetvédelmi terület* 1981-ben a UNESCO bioszféra rezervátumának nyilvánította. Európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű Natura 2000 területek a Pilis-Vízvárdai-hegység, valamint a Duna és ártere csevezező, kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területnek.

[Tartsuk tiszteletben az állatvilág élőhelyeit!]

12 TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV

ÉGHAJLAT

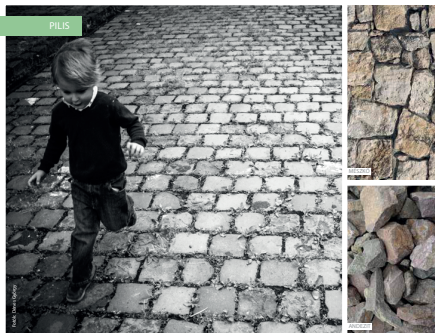
A Pilis hegység geológiai és Duna vízföldével az endén át közvetlen kapcsolatban van: a nyile mélyénke megle, a dnt nem túl zord, a napfényes dák száma kétszeres. A Pilis hegységvár a nyile megleve, a csapadékok hűvös szélén szétterülnek, a leve a területet csapadékok nem mondható gúndnak, ráadásul ugyanezen több zúrt a nyugati és északi nyári részre, mint a keleti, délkeleti kőzetek. Általánosítván elmondható, hogy a magasság növekedésével a hőmérséklet, azaz a szubsztémrendszer jellegi Duna-mélti területtel szemben zordabb és csapadékosabb is, és időtlen hűvösebbek a nyári hónapok. Ugyanakkor nő a napfénytés dák száma, a téli hónapokban a hegységekben és hegycsúcsokon időznie naposabb a ködös és hűvös hőségek területének, fogynak völgyek. A terület szétterül a teljes Pilisre északi-nyugati. Nem felelnek, hogy Kárpát-medencében a négy évszázad teljen

Az egyedi tájértékek a megyei **Értéktérbe** és **TájÉrték** Kiosztó (TÉKA) programban tájékozódhatunk!

emeljük házainkat: a tél hideg, de hirtelen jöhet a melegebb tavasz, majd a forró nyár. Számolnunk kell a jelentős mennyiségű és időnként intenzíven érkező csapadékkal (víz, hó, jég), a viharos szelekkel, a tavaszi áradásokkal. Ezért nem építhetünk azokkal a módszerekkel, melyek egy északi, vagy egy mediterrán vidék sajátjai.

[Az észak-nyugati szél ereje olykor viharossá fokozódik, melyre az épületek telepítésekor legyünk figyelemmel!]

KÖZETEK ÉS VÍZRAJZ

A Pilis-hegység alapkőzete mészkő és dolomit, melyek a vizeket a mélybe vezetik, ezért a felszínen igen vízszegény, viszont a mélyben egységes karsztvízrendszer képződik, a hegylábaknál források fakadnak. A Visegrádi-hegység a Börzsöny íkeresztvére, amittől a Duna választotta le. Vulkaniai andezit és tufa alkotja az alapkőzetet, amelyek a felszíni vizeket nem eresztik át könnyen, ezért számos patak szabdálja, amelyek minde-

---

A vízügyi tudnivalókról a Kőárp-Ónna-völgyi Vízügy Igazgatóság www.kuvviziug.hu, a pilisi fémcsőkről a Píli Parkerdő www.parkerdo.hu honlapján tájékozódhatunk.

a Dunába folynak. A hegység területén több védett forrás fakad, valamint rengeteg barlang található. A két hegység peremterületein hévizek törnek fel, a brükerületeken számos tavacska található. A Duna árveizi a hóoldvadást és a nyári csökken követően jellemzők, ezekben az időszakokban a kisebb patakok is gyakran haragossá válnak és kilépnek medrükéből.

[Tájékozódjunk a vízügyi sajátosságokról!]

KÖZETEK – HELYI ÉPÍTŐANYAGOK

Az egyedi értékelésképet döntően befolyásolja a helyben kiterjedt építőkörök használata, a Pilis területén számos bányá még ma is működik (Üröm, Budakalás, Ezüsthegy, Pilisjászfalu, Dunahorgonyfalú stb.). Kiemelt értéket képviselnek a lábazatokon, kerítésekben, símfalakon és kapuzásokon megjelenő tradícionális építőkörök. Általánosabban elmondható, hogy ma mind északiukban haladunk, mind sötétebbek a hagyományosan használt kövek. Még Budakalás, Pomázon, Csobánkán és Pilisvörösváron a travertin (edvesvíz mészkő) és a hárshegy homokkő használatát a jellemző, addig Dunahorgonyfalú, Lászlófalva, Végcsig és Estergom környékén főként andezitet találkoztunk. A teljes pilisi területre igaz a bazalt vagy andezit kockából burkolat használata, mely hozzájárul a hangulatos uralkodóhegyhez.

[Távoli földrészekről ideszállított kövek helyett helyi építőköveket használunk]

ÉPÍTETT ÖRÖKSÉG

A pilvát települések a természeti értékek szűkített skáláján és gazdasági szempontú művelési, ökológiai célú bűzökkel rendelkeznek. In található a duna menti szőlő, az Esterházy és Vajdasági kőbányák közelében kőbányák, és az egykori kőbányák endorheikus vízgazdálkodási rendszereinek helyszínei. A Dunakanyar vízgazdálkodási rendszere az észak felől a pilvát térség, művelési-területek és természeti értékek (főként kő, márvány, kőbányák, természeti értékek, kőbányák romjai stb.) csúszkái, mint természeti kincsök (szőlőbányák, kőbányák, bányák) és az ország egyik legjelentősebb vidéke. A szőlő bányákban az ország egyik legjelentősebb, szőlő és nemzeti értékei (szőlőbányák)

A Pils a Budapest-Kőszep-Darasnadéki turisztikai régió névze. A pilsai könyvkiadó oldalán a www.vilagorokseg.hu, a pilsai zarándokutakat a magyazarandokut.hu és a viemarganiturizm.info honlapon tájékozódhat.

ma is a Dunakanyar településeit lakják, nemzeti hagyományukat őrző, élő településtruktúrájukban igazodva, birtokosok háruiuknak és az új

A Pilis évezredek óta szikláin községek, melynek jelentőségét, spirituális rejtélyét tagláló irodalom igen számszerű. A mai napig népszerű tagi szövetség, a pilisok és erők megismerésére a vándorok lellet. A gyógyító zarándokutakat Mária-központok, oltalmazó Mária szobrok, keresztokozatok

Az egyes műemlékekről és védendő építészeti örökségről szóló leírás könyv „örökségünk” fejezetében olvashatók.

PRO ARCHITECTURA DÍJ 2018

BUDAKALÁSZ
Budakalász városa 2016-ban kezdeményezte a Pilis Épitészeti

Utómunka összeállítását, melyet korábban példa nélküli térségi özfeszegetés hívott életre. A város szervezésében 2016. februárjában került megrendezésre az I. Pilisi Konferencia, 21 pilisi település, köztük Vésztér részvételével. Budakácsi gesztorálodású közös ügyg-vált egy olyan hálynpont építészet útmutató megvalósítása, mely a pilisi építészet értékek megőrzése mellett sorvezetőként szolgáit volna az építési, felújítási szándékoknak. Időközben az építészet útmutatók ügy kormányzati szintre emelkedett, a TAK megjelenésével azonban Budakácsi városa továbbra is fontosnak tartotta a Pilisi térségi özfeszegetés által megálapozott közös folytatást. Részt vett a mintakéziönny ködölgyezésben, majd 2017. februárjában megtartotta a II. Pilisi Konferenciát, melyen bemutatta a hazánkban még új mőlapnak számító kéziönny, és szakmai támogatásról biztosította az özfeszegetés részvételét. A konferenciát követően a térség felépítését több alkalommal özfeszeget, mely alkalom során a követel- len szakmai segítségnyújtás a koncepció meghatározástól kezdve egészen az egyes részletek megoldásáig terjed.

Ez a közköz alapja az előző kiadván készülő és elfogadott budakalási kézikönyv és a hozzá kapcsolódó rendelet volt, egyik legnagyobb eredménye pedig a szerzők (Édes Ester, Dénes György, Kassai-Szóc Dominika, Kedves Zsófia, Lukács Péter) által kidolgozott, a Pilsné névze egyrészes fejezet, valamint az alapelveket bemutató munkarész volt, melyet a város valamennyi, az összefogásban résztvevő település számára ingyenesen átadott a TAK-ban való felhasználásra. Budakalási kézikönyv szerkesztésének a tervezőcsapat így kezdett egy olyan „brandet” megalkotni, mely a későbbiek során – az általános érvényű elveket, a közös történelmi, kulturális múltot, a nemzetségekre vonatkozó tartalmakat, és a jó példákat illetően – könnyen alkalmazható a Pilsné többi településére. A munka során, azon túl, hogy egyes fejezeteket átadták a térségi összefogás tagjainak, a Budakalási TAK szolgálat mintául a későbbiekben kidolgozott szentendrei, pomázi, dömösi, pilisszentlászlói, kesztöci kézikönyvek elkészítéséhez, melyekre szintén ez a műhely kapott megbízást, és amelyek közül valamennyit beküldt a Lechner Tervezőközpont által példamintának ítélt munkák gyűjteményébe. A Pilsni összefogási TAK-ok megvalósulását azonban korántsem ér véget. Az eredeti célkit, azaz a térségi útmutatóval összefogást a kormányzat 2018-ban meghirdetett célkitűzése. A budakalási kézikönyv szerzőcsapata, nyertes pályázóként, immár a pilsni térségre vonatkozó ETAK-ban foglalta át össze a 2016-ban megkezdett munkát, az akkor lefektetett alapelvek mentén, az összefogás támogatásával és aktív partneri részvételével. A 2018. márciusban rendezett harmadik Pilsni konferencia témája a térség további együttműködése volt, tekintve a Pilsni táját, a benne rejlő lehetőségekre, különböző turisztikai potenciáljára, valamint a TAK, gyermekek környezeti nevelésében elfoglalt szerepére. Mindemellett nem feledkezett meg a pilsni közösség a TAK-okról sem, a résztvevők megismerhették az elkészült TAK-ot és rendelkezett arra lehetőségekkel, a tapasztalatok mellett a további teendők. Egy térség ereje a közös gondolkodásban és a tudás megosztásában rejlik, melyhez a már eddig is gyümölcsöző, és remélhetőleg még hosszú ideig fennmaradó, Budakalási Által Élethe hívtat Pilsni térségi összefogás kiváló színe.

BUDAKALÁSZ
TELEPÜLÉSKÉPI ARCVLATI KÉZIKÖNYV, 2017

POMÁZ

*Budakalász máig élő térségi összefogást
hívott életre, melynek gyümölcse a mintaként
szolgáló TAK.*

PRO ARCHITECTURA DÍJ
2018

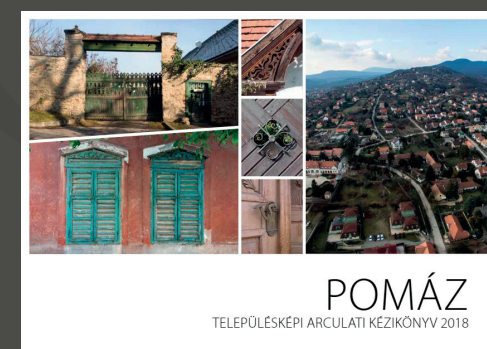
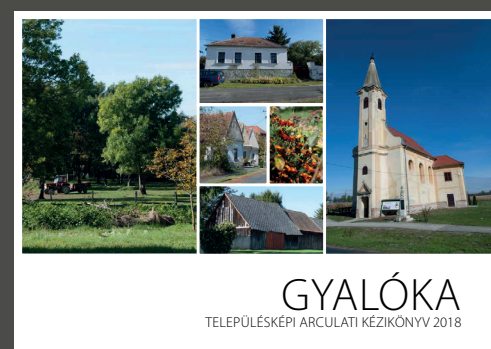

- Budakalász Városa a térségi összefogás eliresmerése képpen Pro Architectura díjat kapott 2018-ban.

Portfóliót összeállította:
Dénes Eszter és Ruszina Katalin
Rajz: Lukács Péter

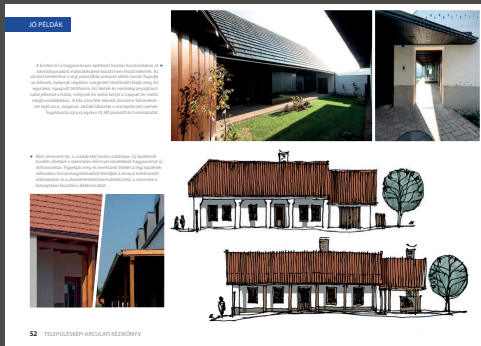

- A térségben és az országban szerzőtársaimmal számos kézikönyvet készítettünk. A könyvek összeállításához munkacsoportot hoztunk létre és a kézikönyvek készítésébe a települések főépítészeivel is szorosan együtt működtünk:

Főépítészek: Turi Attila – Budakalász, Aba Lehel – Szentendre, Kassai-Szoó Dominika – Kesztlőc, Dömös, Pilisszentlászló, Farádi Körjegyzőség, Sopronhorpácsi Körjegyzőség
Szerzők: Dénes Eszter, Dénes György, Kassai-Szoó Dominika, Kedves Zsófia, Lukács Péter
Szerkesztő: Dénes Eszter **Rajzok és ábrák:** Lukács Péter
Fotók: Dénes György és Kedves Zsófia **Drónfotó:** Dénes György
Grafikai tervezés: Ruszina Katalin

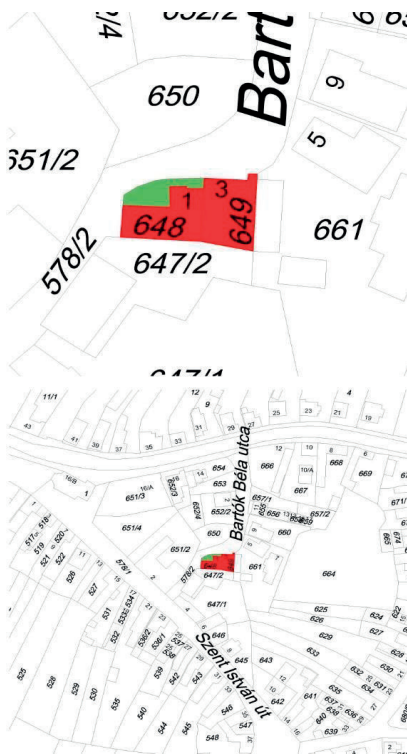

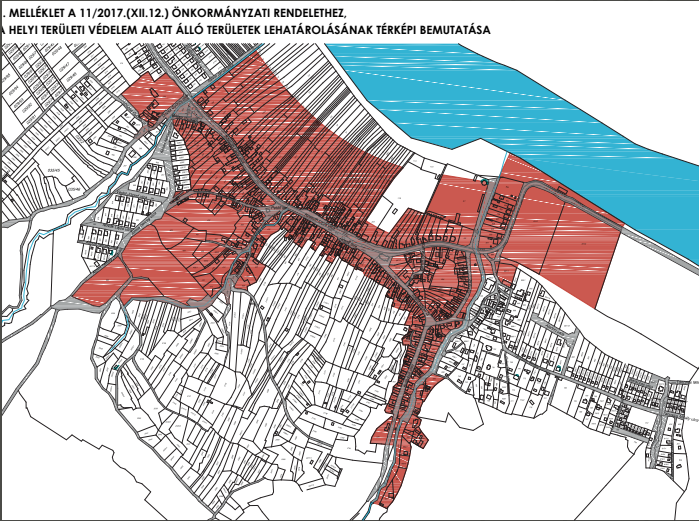
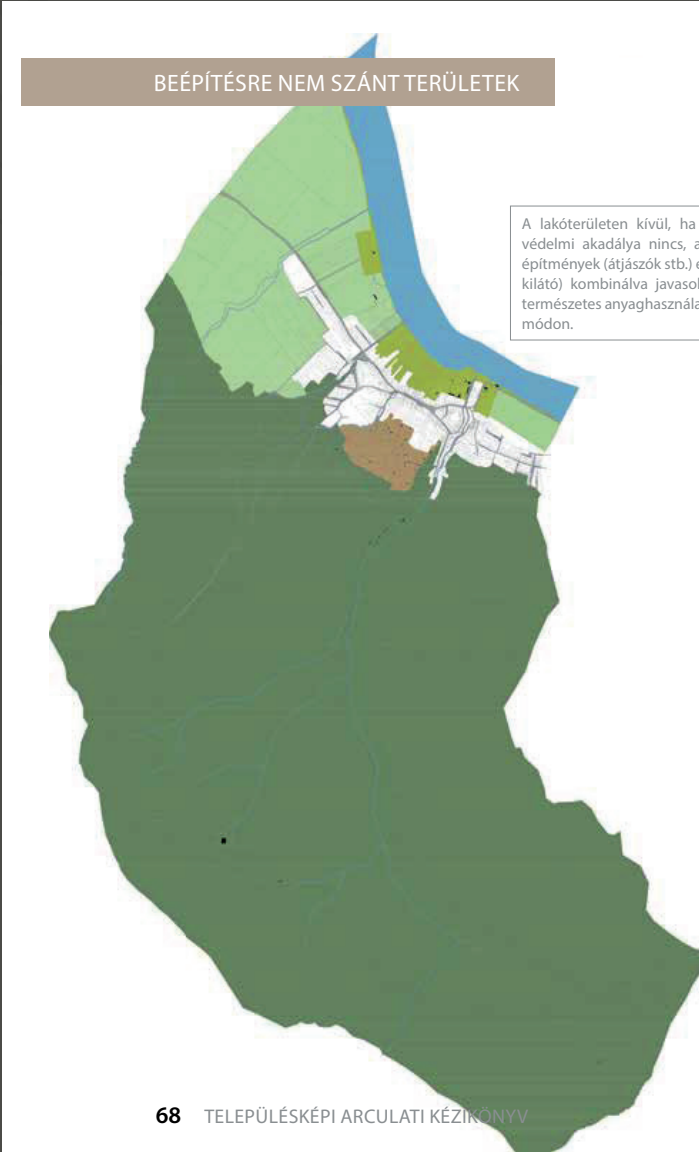

- **TELEPÜLÉSKÉPI RENDELETEK**
Azok a települések, amelyeknek a Településképi Arculati Kézikönyvek elkészítésével megbízták munkacsoportunkat, felkértek, hogy készítssem el Településképi rendeletüket, vagy Szentendre esetében szakmai tanácsokkal segítetttem a rendelet készítést.
Főépítészként évekig alkalmaztam a rendeleteket, s azok bizonyultak a legjobban használhatóknak, amelyek lehetőséget biztosítanak a kötött szabályrendszer alóli felmentésnek főépítési és polgármesteri jóváhagyással.
Ennek egyértelmű oka van: a környezethez való illeszkedést nem lehet minden esetben kötött „protokoll” szerint szabályozni.

HELYI ÉRTÉKVÉDELEM		
HRSZ.:	648, 649	CÍM: Bartók Béla utca 1.-3.
Rendeltetési mód:	vizimalom és lakóÉpület	
Építés éve:	18. század	
Beépítési mód:		
Beépítési százalék:		
Építmény magasság:		
Védendő értékek:	Épület tömege, homlokzati kialakítása , részletei	
Leírás:	XVIII. századból származó vízi malom és molnár lakás.	

- ÉTAK: ÉPÍTÉSZETI TÁJEGYSÉGI ARCULATI KÉZIKÖNYVEK

2018. márciusában munkacsoportunk szerződést kötött a Lechner Tudásközponttal a Pilisre valamint Tokaj és környékére Építészeti Tájegységi Arculati kézikönyv készítésére. A feladat két részből állt: társadalmasítás és a kézikönyv elkészítése. A társadalmasítás során nem csak a helyi szereplők lettek bevonva, hanem a térségek országgyűlési képviselői, a kormányhivatalok vezetői, a megyei önkormányzatok elnökei, világörökségi tervtanács valamint a kötelezően előírt államigazgatási szervek. Mindkét térségben 7-7 konferenciát kellett szervezni, térségenként 3 helyszínen: egy indító, egy véleményeztető és végül egy-egy helyszínen az ünnepélyes záró konferenciát.

OTTHONUNK A PILIS

GONDOLKODJUNK KÖZÖSEN HÁZUNK TÁJÁRÓL ÉS TÁJUNK HÁZÁRÓL!

Építészeti Tájegységi Arculati Kézikönyv (ÉTAK) készül régiókra.

Gyűjtsük össze a régiókat meghatározó, annak egyediségét adó épített és táji értékeket!
Ismerjük meg a bennük rejlő erőt és szépséget, hogy megőrizzük a jövő nemzedék számára!
Segítsük ajánlásokkal a meglévő megóvását valamint az új értékek születését!

A készítőik minden érdeklődőt várnak az ÉTAK indító rendezvényére!

Három helyszínen és három időpontban:

Budakalászi Faluház (2011 Budakalász, Szentendrei út 9.),
Keszthelyi Művelődési ház (2517 Keszthely, Iskola u. 64),
Piliscsabai Klarissza-ház (2081 Piliscsaba, Templom tér 9.).

Amennyiben felkeltette érdeklődését és szívesen részt venne a rendezvényen, részvételi szándékát és az eseménnyel kapcsolatos kérdéseit az alábbi e-mail címre küldheti meg: pilis.etak@gmail.com

Az ÉTAK a települési döntéshozók és a lakosság tájékoztatását segítő, szemléletformáló kiadvány. A jogszabályok útvesztője helyett röviden, lényegre törően, és mindenki számára érthető módon mutatja be környezetalkítással kapcsolatos elvárásainkat, felvázolva a feltárt értékek védelmét, kezelését is figyelembe vevő hasznosítási lehetőségeket is.

BEMUTATJA

- az építészeti tájegység településképi és táji jellemzőit
- a településképi és tájképi szempontból egymástól jól elkülönülő területeket arcuati jellemzőikkel és értékeikkel
- az építészeti tájegység képének minőségi formálására vonatkozó javaslatokat, valamint az ehhez illeszkedő építészeti elemeket
- irányt mutat az építetőknek és a bármely értelemben a tájban élő, azt „használó” szélesebb nagyközönségnek.

„A KÖFOP-1.0.0-VEKOP-15-2016-00037 AZONOSÍTÓ SZÁMÚ PROJEKT KERETÉBEN
Építészeti-Tájegységi Arculati Kézikönyvek készítése – Pilis. Rész száma: 3”

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A kézikönyv tartalmi felépítést nagyon kötött szabályrendszer határozta meg.

A felépítés a helyi kézikönyvekéhez hasonló volt. Mivel a kézikönyv térségi gondolatokat is megkívánt, ezért a könyveink kiegészültek plusz tartalmi elemekkel.

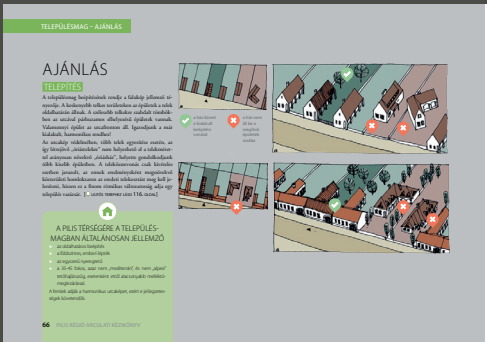
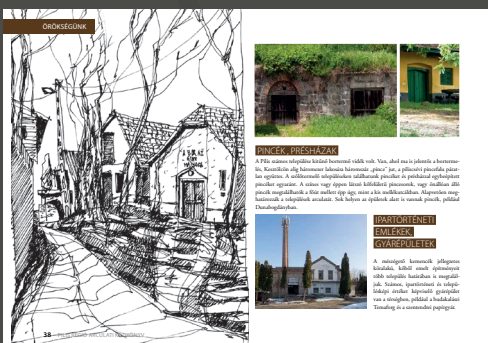
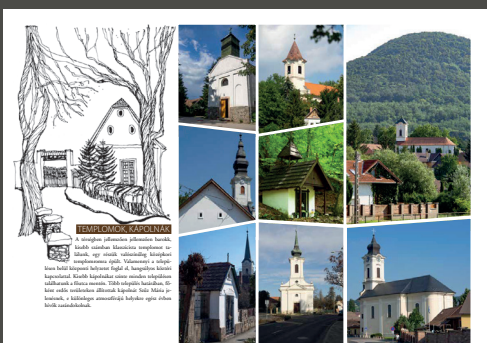
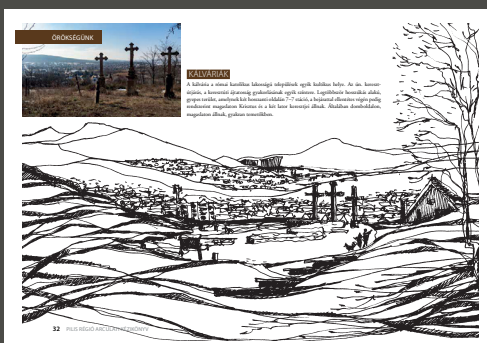
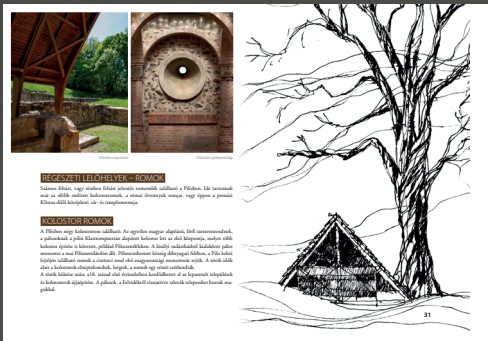
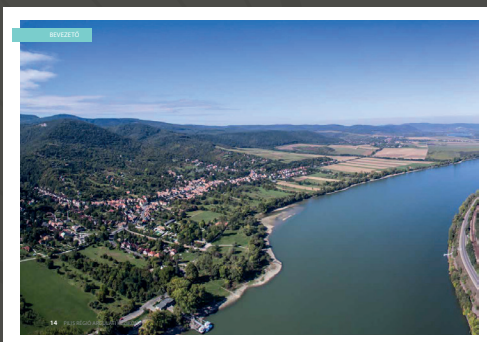
A könyvek készítésénél törekedtünk, az egyszerű rövid szövegezésre, a képanyagok és ábrák túlsúlyára, azok művészi és megragadó minőségére.

A kézikönyvek elkészítésére és társadalmasítására összesen 10 hónap állt rendelkezésre.

Tokaj és környéke a teljes magyarországi világörökségi borvidéket felöli, szám szerint 27 települést .

Pilis térségében 24 település bevonásával készült a kézikönyv.

A Tájegységi kézikönyvhöz felhasználásra kerültek Budakalász, Szentenedre, Dömös, Pilisszentlászló, Pomáz Településképi Arculati Kézikönyvei.

Szerzői: Dénes Eszter, Dénes György, Kassai-Szoó Dominika, Kedves Zsófia, Lukács Péter

DNS-Építésműterem és a DZone Studio Kft. konzorciuma

Koncepció: Dénes Eszter, Kassai-Szoó Dominika, Kedves Zsófia, Dénes György, Turi Attila **Szöveg:** Dénes Eszter, Kedves Zsófia

Szakértő: Turi Attila **Szerkesztő:** Dénes Eszter **Rajzok és ábrák:** Lukács Péter **Fotó:** Dénes György, Kedves Zsófia

Drónfotó: Dénes György **Grafikai tervezés:** Ruzsina Katalin **Térképek:** Kedves Zsófia

FŐÉPÍTÉSZI TEVÉKENYSÉG

Tenni a helyi közösségért,
erősíteni az identitást.

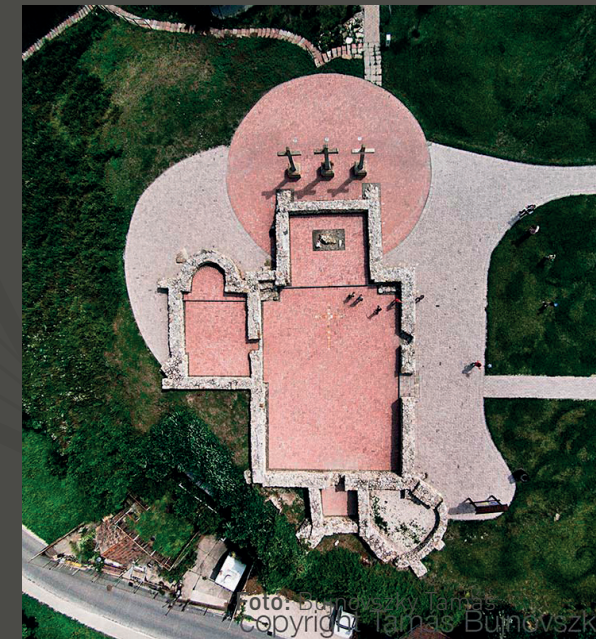
BUDAKALÁSZ FŐ TÉR

Budakalász Ófalu szívében található egy magaslat, amelyen Golgota keresztek állnak. 2013-ban az önkormányzat kiemelte a keresztek alatt falmaradványok vannak. Az akkori városvezetés szorgalmazta, hogy a dombon kutató árkot nyissanak. Ez meg is történt Dr. Tomka Gábor régész vezetésével, s egy kora Árpád-kori kegyúri templom maradványai kerültek a felszínre.

A romokat konzerválták és egy gyönyörű parkot, teret alakított ki körülötte a város. Azóta közkedvelt helye a lakosságnak, kirándulóknak, iskolásoknak. Nyaranta koncerteket is rendeznek itt. A jelenlegi megközelítése viszont igen nehézkes, a hely szelleméhez nem méltó. A város Fő teréről a domb oldalában egy keskeny, hosszú és meredek lépcsősor vezet fele, amely alatt ráadásul az elmúlt időszakban a domb mögötti lakóterület csatornarendszerét is levezették. A városvezetés stációkat szeretett volna kialakítani erre a lépcsősorra. Ekkor tettem azt a javaslatot, hogy nézzük meg van-e alkalmasabb helyszín a stációknak, lehetne-e esetleg egy szintben eltolt főteret létrehozni: Budakalászi jelenlegi főterét és a főtérként használt Kálvária dombot teresedésekkel kibővített és stációknak helyet adó szélesebb lépcsősorral összekötni, amely az Ófalu látványában háttérképként is megjelenne.

Így kerülhetett arra sor, hogy az elképzelést fiatal tervezők - akik díjazást nyertek az MMA által 2018-ban meghirdetett Budakalász Magja elnevezésű építészeti pályázaton - megálmodták és tervekbe öntötték.

A pályázat témája a Kálvária domb hasznosítása volt.

Megrendelő: Budakalász Város Önkormányzata Főépítész Iroda, Kassai-Szoó Dominika főépítész
Tervezők: Kiss Márta, okleveles építész, Juhász Balázs, okleveles építész, Turi Gergő, okleveles építész

EREDETI

BEOMLOTT

KESZTÖLC, MÉLYÚTI KÁPOLNA

A kegyhely története régi időkre nyúlik vissza.

A kápolnát Mária jelenések és csodatételek emlékére egy helyi építette, akinek a jelenés hatására sikerült megmenekülnie a Málenkij robot viszontagságaitól. A hely szelleme egyéb csodákat is rejt. A legenda szerint a terméketlen asszonyok Szűzanyához intézett fohásza ezen a helyen meghallgatásra talál, s termékennyé válnak. A Mélyúti kápolna nemcsak a falu közösségének kiemelkedő kegyhelye, hanem fontos zarándoklati helyszín is. A kegyhely sajnos az időjárás viszontagságainak a hatására beomlott. A faluban a kápolna újjáépítése a közösség komoly és elszánt összefogásával jöhetett létre. Az építés költségeit adományokból fedezték, melynek nagy részéhez a sok esetben kevés pénzzel gazdálkodó kesztölci idősök járultak hozzá. Az építés folyamatát az elejétől a végéig jótanácsokkal, helyszíni művezetéssel segítettem, nagy örömmel és lelkesedéssel, hasonlóan az újjáépítésben részt vevő közösséghez.

A munkálatokat koordinálta és összefogta: Radovics Istvánné (Panni néni), alpolgármester, Vöröskői István, korábbi Polgármester, Kassai-Szoó Dominika, főépítész

Építették: Helyi építőmesterek: Nádas Mihály, Dia Tamás, Szepesi Attila, Giricz Bálint, Nagy Ferenc

Megvalósult: helyiek közadakozásából **Újjáépítés éve:** 2020

Fotó: Nebehajné Erika, Kassai-Szoó Dominika

EREDETI „STÁCIÓ”

PILISSZENTLÁSZLÓ, KÁLVÁRIA

Pilisszentlászló határában, nem messze a Pálos kolostor romjaira épült templomtól Golgota keresztek állnak. A keresztekig felvezető domb öreg körtefáin számozott keresztek jelölik Krisztus szenvedésének állomásait.

Ez Pilisszentlászló Kálváriája, egészen 2020-ig. 2020-ban állami támogatással, egyházi akarrattal és helyi építőmester keze munkájával megépülhetett a tájban már messziről szemet gyönyörködtető, egysorban, egymás után sorakozó stációk sora.

Az állomások lábazata helyi kőből, felépítménye, amely majd a krisztusi szenvedéseket ábrázoló képeket fogja magában rejtetni, hófehér színűkkel válnak a táj karakteres elemévé és a falu megújult, méltó szakrális helyszínévé. Az új Kálvária korábbi tervekkel ellentétben kérszemnek megfelelően került a megvalósulás helyszínére, a stációk helyét Főtisztelendő úr határozta meg. A megvalósulást főépítészeti egyeztetésekkel, jótanácsokkal segítettem.

A munkálatokat koordinálta: Gallai Gergely, Főtisztelendő Fajcsák Tibor, Pilisszentlászló plébánosa, Kassai-Szoó Dominika, főépítész
Építette és tervezte: Franyó Rudolf helybéli építőmester
Támogatást nyújtotta: Miniszterelnökség, Bethlen Gábor Zrt.
Építés éve: 2020.
Fotó: Kassai-Szoó Dominika

Növényültetési terv: Nagy Éva,
kertészmérnök
Koordináció: Kassai-Szoó
Dominika, főépítész
Virágzó Kesztlőc Egyesület,
Nyíró András, elnök
Fotó: Kara István

KESZTLŐC FALUSZÉPÍTÉS OVISOKKAL

Főépítésként fontosnak tartom a helyi közösség megismerését, közös programok szervezését.

Kesztlőci főépítészségem kezdetén a Virágzó Kesztlőlcért Egyesülettel parkszépítést szerveztünk. Erre az óvodás korosztályt hívtuk szüleikkel. A virágültetés helyszíne Kesztlőc „kapujában” lévő Szent Erzsébet park volt.

Évelő virágokkal szépítettük a parkot, amelyek azóta is méltó díszai a parknak.